

N:o 45.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte och till lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster; gifven Stockholms slott den 23 januari 1903.

Under åberopande af bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till:

1:o) lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte; och

2:o) lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Ossian Berger.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte.

Häri genom förordnas, att §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Svenska kyrkans ombud skola vara samtliga biskopar i stiftet eller, där någon af dem har förfall, den bland stiftets präster, som domkapitlet i hans ställe väljer; pastor primarius i Stockholm eller, därest han är hindrad, annan ledamot af Stockholms stads konsistorium, den konsistorium utser; fyra bland teologiska fakultetens ordinarie eller extra ordinarie professorer, två från hvartera af rikets universitet; en vald, med fullmakt å ordinarie ämbete eller tjänst försedd prästman från hvar stift och en från Stockholms stad; så ock af lekmän valda ombud, nämligen två från Stockholm, ett från Visby stift, två från hvartera af de öfriga stiftet samt fem från det eller de valdistrikt, Konungen med afseende å förhandenvarande förhållanden bestämmer. Cheferna för justitie- och ecklesiastikdepartementen må ock vid mötet närvara och deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten, där de ej äro till ombud vid mötet valda.

§ 5.

Inom hvarje pastorat äga samtliga å kyrkostämma röstberättigade lekmän inom sig, vid sammanträde inför kyrkostämmans ordförande, utse en elektor och en suppleant. Om kallelse till det sammanträde, äfvensom ställe därför, gälle hvad i afseende å kyrkostämma särskildt är stadgadt.

Med iakttagande att hvarje pastorat anses tillhöra det stift, hvarinom moderkyrkan är belägen, må två eller flera pastorat inom samma stift och valdistrikt om gemensam elektor sig förena.

Vid val af lekmännens ombud utgöra Stockholms stad och Visby stift hvartdera ett och de öfriga stiftet hvartdera två valdistrikt. De särskilda valdistrikten inom stiftet bestämmas till sitt omfång af Konungen.

Samtliga de inom ett valdistrikt utsedda elektorer skola på kallelse sammankomma inför en inom distriktet boende, af domkapitlet förordnad valförrättare. Därvid skola elektorererna med slutna sedlar hvar för sig till ombud föreslå så många å kyrkostämma röstberättigade män, som väljas skola. Vid första omröstningen är den vald, som erhållit mer än hälften af de afgifna rösterna. Har ej det antal ombud, som väljas skall, därvid blifvit utsedt, upprättar valförrättaren en förteckning, hvarå upptagas, därest ingen blifvit vid första omröstningen utsedd, de, som erhållit de flesta rösterna, men eljest de, som näst den vid berörda omröstning utsedde erhållit högsta röstetalet. Förteckningen skall upptaga två gånger så många namn, som ombud då äro att välja. Den omröstning, som därpå företages, må icke afse andra än de i förteckningen uppförda personer; och äro de valda, som då de flesta rösterna erhållit. Mellan lika röstetal afgör lotten.

För hvarje ombud utses ock på lika sätt en suppleant att, i händelse af ombudets förfall, i dess ställe i mötet deltaga.

Val för Stockholms stad verkställs på ofvan föreskrifna sätt inför Stockholms stads konsistorium.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1904.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883
angående tillsättning af prästerliga tjänster.

Härigenom förordnas, att § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster skall erhålla följande ändrade lydelse:

1. Till prästerlig tjänst njute präst befodringsrätt endast inom det stift, han tillhör, där icke han, efter ty i § 27 sägs, varder af församling i annat stift kallad till fjärde profpredikant eller eljest enligt denna lag äger vidsträcktare rätt eller ock sådan rätt är honom särskildt af Konungen meddelad.
2. Befodringsrätt till prästerlig tjänst i Stockholm skall stå öppen för hela rikets prästerskap.
3. Präst, som tillhör Hernösands eller Luleå stift, skall äga befodringsrätt inom båda dessa stift.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1904.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 19 december 1902

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **LAGERHEIM**,
Statsråden: **ODELBERG**,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger i underdånighet:

»Såsom protokollet öfver ecklesiastikärenden denna dag utvisar, har statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet förklarad sig anse, att för Riksdagen bör framläggas nådig proposition angående förändrad stiftsindelning, byggd på sådana grunder, att från och med den 1 januari 1904 Västerbottens och Norrbottens län fränkiljas Hernösands stift för att bilda ett särskildt stift med benämningen Luleå stift och med biskopssäte i Luleå samt att, då någon af de nuvarande innehafvarne af biskopsämbetet i Växjö och Kalmar stift från sin befattning

afgår, det stift, den afgångne innehafv, tillägges det andra stiftet, som därefter skall erhålla benämningen Växjö stift och hafva biskopssäte i Växjö.

Därjämte har chefen för ecklesiastikdepartementet, under förmälan att bifall till den ifrågasatta förändringen förutsätter vissa ändringar i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster samt i förordningen angående allmänt kyrkomöte, hemställt, att, därest Eders Kungl. Maj:t gillar nyssangifna grunder, Eders Kungl. Maj:t täcktes lämna mig tillfälle, att inför Eders Kungl. Maj:t anmäla förslag till berörda lagändringar; och har denna hemställan, som biträddts af statsrådets öfrige ledamöter, af Eders Kungl. Maj:t i nåder bifallits.

I följd häraf torde det nu tillåtas mig att för Eders Kungl. Maj:t anmäla förslag till omförmälda lagändringar, upprättade enligt de af chefen för ecklesiastikdepartementet anförda grunder. I sammanhang med de ändringar i förordningen angående allmänt kyrkomöte, hvilka af den ifrågasatta förändrade stiftsindelningen påkallas, synes jämväl böra upptagas den förut väckta men genom Riksdagens beslut år 1898 förfallna frågan om ändring i samma förordning dels i den riktning att, då biskop af förfall är hindrad att infinna sig vid kyrkomöte, ombud i hans ställe må utses bland stiftets präster, dels ock så att vid val af elektor för utseende af lekmanuambud samtidigt skall väljas en elektorssuppleant.»

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst i öfverensstämmelse med berörda yttrande uppgjorda och under litt. B och C vid detta protokoll fogade förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte, samt till lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster, hemställde föredraganden i underdånighet, att högsta domstolens yttrande öfver dessa förslag måtte för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhemtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

Bilaga litt. B.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte.

Häri genom förordnas, att §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Svenska kyrkans ombud skola vara samtliga biskopar i stiftet eller, där någon af dem har förfall, den bland stiftets präster, som domkapitlet i hans ställe väljer; pastor primarius i Stockholm eller, därest han är hindrad, annan ledamot af Stockholms stads konsistorium, den konsistorium utser; fyra bland teologiska fakultetens ordinarie eller extra ordinarie professorer, två från hvardera af rikets universitet; en vald, med fullmakt å ordinarie ämbete eller tjänst försedd prästman från hvart stift och en från Stockholms stad; så ock af lekmän valda ombud, nämligen två från Stockholm, ett från Visby stift, två från hvardera af de öfriga stiftet samt fem från det eller de valdistrikt, Konungen med afseende å förhandenvarande förhållanden bestämmer. Cheferna för justitie- och ecklesiastikdepartementen må ock vid mötet närvara och delta i öfverläggningarna, men ej i besluten, där de ej äro till ombud vid mötet valda.

§ 5.

Inom hvarje pastorat ega samtliga å kyrkostämma röstberättigade lekmän inom sig, vid sammanträde inför kyrkostämmans ordförande, utse en elektor och en suppleant. Om kallelse till det sammanträde, äfvensom ställe därför, gälle hvad i afseende å kyrkostämma särskildt är stadgadt.

Med iakttagande att hvarje pastorat anses tillhöra det stift, hvarinom moderkyrkan är belägen, må två eller flera pastorat inom samma stift och valdistrikt om gemensam elektor sig förena.

Vid val af lekmännens ombud utgöra Stockholms stad och Visby stift hvartdera ett och de öfriga stiftet hvartdera två valdistrikt. De särskilda valdistrikten inom stiftet bestämmas till sitt omfång af Konungen.

Samtliga de inom ett valdistrikt utsedda elektorer skola på kallelse sammankomma inför en inom distriktet boende, af domkapitlet förordnad valförrättare. Därvid skola elektorerna med slutna sedlar hvar för sig till ombud föreslå så många å kyrkostämma röstberättigade män, som väljas skola. Vid första omröstningen är den vald, som erhållit mer än hälften af de afgifna rösterna. Har ej det antal ombud, som väljas skall, därvid blifvit utsedt, upprättar valförrättaren en förteckning, hvarå upptagas, därest ingen blifvit vid första omröstningen utsedd, de, som erhållit de flesta rösterna, men eljest de, som näst den vid berörda omröstning utsedde erhållit högsta röstetalet. Förteckningen skall upptaga två gånger så många namn, som ombud då äro att välja. Den omröstning, som därpå företages, må icke afse andra än de i förteckningen uppförda personer; och äro de valda, som då de flesta rösterna erhållit. Mellan lika röstetal afgör lotten.

För hvarje ombud utses ock på lika sätt en suppleant, att, i händelse af ombudets förfall, i dess ställe i mötet delta.

Val för Stockholms stad verkställas på ofvan föreskrifna sätt inför Stockholms stads konsistorium.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1904.

Bilaga litt. C.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883
angående tillsättning af prästerliga tjänster.

Härigenom förordnas, att § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster skall erhålla följande ändrade lydelse:

1. Till prästerlig tjänst njute präst befodringsrätt endast inom det stift, han tillhör, där icke han, efter ty i § 27 sägs, varder af församling i annat stift kallad till fjärde profpredikant eller eljest enligt denna lag äger vidsträcktare rätt eller ock sådan rätt är honom särskildt af Konungen meddelad.

2. Befodringsrätt till prästerlig tjänst i Stockholm skall stå öppen för hela rikets prästerskap.

3. Präst, som tillhör Hernösands eller Luleå stift, skall äga befodringsrätt inom båda dessa stift.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1904.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol tisdagen den 13 januari 1903.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: *Herslow,
Norberg,
Petersson,
Hellström,
Bohman,
Grefberg,
Quensel.*

Tillförordnade byråchefen för lagärenden, konstituerade revisionssekreteraren, juris doktorn Hellner föredrog:

note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 19 december 1902, utvisande, att Kungl. Maj:t i nåder förordnat, att högsta domstolens utlåtande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmälde, inhämtas öfver uppgjorda förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte och till lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster; varande berörda förslag bilagda detta protokoll.

Högsta domstolen lämnade förslagen utan anmärkning.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 23 januari 1903.

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: CRUSEBJÖRN,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN,
Justitieråden: LILIENBERG,
SILVERSTOLPE.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 19 december 1902 inhämtade utlåtande öfver de vid samma protokoll fogade förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte och till lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster; och hemställde före-

dragande departementschefen, att förevarande lagförslag, hvilka af högsta domstolen lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, för Riksdagen till antagande framläggas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall; och skulle till följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af det innehåll, bilagan litt. A. vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Erik Ölander.